

บันทึก

เรื่อง องค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินตามพระราชบัญญัติ
มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงานป.ป.ส.) ได้มีหนังสือด่วนมาก ที่ นร ๑๖๐๖/๑๙๐๔๘ ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๐ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.๒๕๓๔ มาตรา ๑๕ บัญญัติให้มีคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินคณะหนึ่ง ประกอบด้วยประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการเป็นประธาน ปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นรองประธาน อัยการสูงสุด เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน อธิบดีกรมตำรวจ อธิบดีกรมบังคับคดี อธิบดีกรมศุลกากร อธิบดีกรมที่ดิน ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการ และเลขาธิการ ป.ป.ส.เป็นกรรมการและเลขานุการ

ในการนี้ ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (นายเอียร เจริญวัฒนา) ซึ่งเป็นประธานกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินโดยตำแหน่งได้ครบกำหนดวาระในการดำรงตำแหน่งประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๐ ซึ่งอยู่ในระหว่างสมัยประชุมรัฐสภา และรัฐสภายังไม่ได้มีการแต่งตั้งประธานฯ ท่านใหม่ดำรงตำแหน่งแทนประธานฯ ท่านเดิม (นายเอียร เจริญวัฒนา) และขณะนี้ได้ปิดสมัยประชุมรัฐสภาไปแล้ว ซึ่งในกรณีนี้ประธานฯท่านเดิมไม่สามารถขยายการดำรงตำแหน่งออกไปจนกว่าประธานฯท่านใหม่จะเข้ามารับหน้าที่ได้ เนื่องจากไม่อยู่ในบังคับของมาตรา ๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ.๒๕๑๘ ซึ่งกำหนดให้การดำรงตำแหน่งของประธานกรรมการและกรรมการขยายออกไปได้ในกรณีที่วาระการดำรงตำแหน่งสิ้นสุดลงในระหว่างปิดสมัยประชุมรัฐสภา

ดังนั้น คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน ซึ่งประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการเป็นประธานโดยตำแหน่งตามกฎหมายจึงขาดประธานไปด้วย สำนักงาน ป.ป.ส. จึงขอหารือคณะกรรมการกฤษฎีกาในประเด็นข้อกฎหมายดังนี้

ข้อ ๑ ในกรณีที่ตำแหน่งประธานว่างลง คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินซึ่งตั้งขึ้นตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.๒๕๓๔ ยังคงสภาพหรือสถานะเป็นคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวหรือไม่

ข้อ ๒ ตามข้อ ๑ หากคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินยังคงสภาพหรือสถานะเป็นคณะกรรมการฯ จะสามารถประชุมเพื่อวินิจฉัยคดีตรวจสอบทรัพย์สินและดำเนินการต่าง ๆ ตามอำนาจหน้าที่ในมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวโดยให้รองประธานทำหน้าที่เป็นประธานกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินแทน หรือหากรองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุมตามความในมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้หรือไม่

ในประเด็นข้อ ๒ นี้ ต่อมาสำนักงาน ป.ป.ส. ได้มีหนังสือหารือเพิ่มเติม^๑ เป็นประเด็นใหม่ดังนี้

ข้อ ๑ ตามมาตรา ๑๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งบัญญัติว่า “ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ในกรณีที่ประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม หากรองประธานไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม” ในกรณีนี้ คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินจะสามารถดำเนินการประชุมเพื่อวินิจฉัยคดีตรวจสอบทรัพย์สิน โดยให้รองประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งได้รับเลือกให้เป็นประธานในที่ประชุมตามมาตรา ๑๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุมแทนประธานกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินซึ่งตำแหน่งดังกล่าวว่างลงยังไม่มีผู้ใดดำรงตำแหน่ง ได้หรือไม่

ข้อ ๒ ตามข้อ ๑ หากรองประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งได้รับเลือกตามมาตรา ๑๗ วรรคสอง ทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุมแทนประธานกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินได้แล้ว ผู้ทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุมดังกล่าวจะสามารถลงนามในเอกสารต่าง ๆ เช่น คำสั่งของคณะกรรมการฯ คำวินิจฉัยตรวจสอบทรัพย์สินของคณะกรรมการฯ ฯลฯ แทนคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงาน ป.ป.ส. โดยได้ฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงของผู้แทนสำนักงานกฤษฎีกา (สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีและสำนักงาน ป.ป.ส.) แล้ว มีความเห็นว่า กรณีตามข้อหารือของสำนักงาน ป.ป.ส. มีปัญหาที่จะต้องพิจารณาอยู่สองประการ คือ ประการที่หนึ่ง กรณีที่ประธานกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินว่างลง จะถือว่าองค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินยังครบถ้วนอยู่หรือไม่ และประการที่สอง รองประธานกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินจะสามารถทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุมและมีอำนาจลงนามในคำสั่งหรือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินแทนประธานกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินที่ว่างลงตามมาตรา ๑๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ หรือไม่

^๑ หนังสือด่วนมาก ที่ นร ๑๖๐๖/๑๙๖๔๔ ลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๔๐

ปัญหาประการที่หนึ่งที่ว่า กรณีที่ประธานกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินว่างลงจะถือว่าองค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินยังครบถ้วนอยู่หรือไม่ นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) เห็นว่า เมื่อได้พิจารณาพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ โดยตลอดแล้ว จะเห็นได้ว่า การที่มาตรา ๑๕^๒ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดกำหนดให้ประธานกรรมการ ป.ป.ป. เป็นประธานกรรมการฯ และผู้ดำรงตำแหน่งอื่น ๆ เป็นรองประธานกรรมการฯ และกรรมการฯ นั้นเป็นการแสดงให้เห็นโดยชัดแจ้งว่าประสงค์จะอาศัยฐานะของบุคคลในตำแหน่งต่าง ๆ มาประกอบกันขึ้นเพื่อให้มีอำนาจและหน้าที่ที่อาจส่งผลเป็นการลิดรอนสิทธิของประชาชนทั่วไปได้ คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินจะเป็นคณะกรรมการสมบูรณ์ได้ต่อเมื่อมีประธานกรรมการฯ และกรรมการฯ อื่นครบถ้วนตามมาตรา ๑๕ ดังกล่าวแล้ว หากขาดผู้ดำรงตำแหน่งหนึ่งตำแหน่งใดโดยไม่มีผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนได้ตามกฎหมายแล้ว บุคคลที่เหลืออยู่ย่อมไม่ถือว่าเป็นคณะกรรมการที่สมบูรณ์ อันจะทำให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ประธานกรรมการ ป.ป.ป. ได้พ้นจากตำแหน่งตามวาระโดยยังไม่มีกรรมการแต่งตั้งประธานกรรมการ ป.ป.ป. ใหม่ขึ้นมาแทน จึงต้องถือว่าองค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินไม่ครบถ้วนตามความในมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง^๓ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดฯ ดังนั้น กรรมการฯ อื่นที่เหลืออยู่จึงไม่อาจปฏิบัติหน้าที่เป็นคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินได้

สำหรับปัญหาประการที่สองที่ว่า รองประธานกรรมการฯ จะสามารถทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุมและมีอำนาจลงนามในคำสั่งหรือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินแทนประธานกรรมการฯ ที่ว่างลงตามมาตรา ๑๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดฯ ได้หรือไม่ นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) เห็นว่า มาตรา ๑๗ วรรคสอง^๔ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดฯ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับผู้เป็นประธานในการประชุม จะนำมาใช้บังคับได้ก็ต่อเมื่อองค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบ

^๒ มาตรา ๑๕ ให้มีคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินคณะหนึ่งประกอบด้วย ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นรองประธาน อัยการสูงสุด เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน อธิบดีกรมตำรวจ อธิบดีกรมบังคับคดี อธิบดีกรมศุลกากร อธิบดีกรมที่ดิน ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการ และเลขาธิการ ป.ป.ส. เป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการจะแต่งตั้งข้าราชการคนใดคนหนึ่งในสำนักงานเป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้

^๓ โปรดดูเชิงอรรถที่ (๒), ข้างต้น

^๔ มาตรา ๑๗ ๑๗

๑๗

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ในกรณีที่ประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม หากรองประธานไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

๑๗

๑๗.

ทรัพย์สินครบถ้วนตามมาตรา ๑๕ ดังกล่าวแล้ว กล่าวคือ จะต้องเป็นกรณีที่ยังมีผู้ดำรงตำแหน่ง
ประธานกรรมการฯ อยู่แต่ประธานกรรมการฯ ไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ รอง
ประธานกรรมการฯ จึงเป็นประธานในที่ประชุมแทน ส่วนในกรณีที่ไม่มีประธานกรรมการฯ
กรรมการฯ อื่นที่เหลืออยู่ย่อมไม่อาจประชุมในฐานะที่เป็นคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินได้
รองประธานกรรมการฯ จึงทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุมและลงนามในคำสั่งหรือคำวินิจฉัย
ของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินตามมาตรา ๑๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติมาตรการใน
การปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดฯ ไม่ได้

(ลงชื่อ) อัคราทร จุฬารัตน

(นายอัคราทร จุฬารัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ธันวาคม ๒๕๕๐